

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ РОЗВИТКУ ДИТИНИ**

РЕФЕРАТ

на

**ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
освітнього ступеня «магістр»**

на тему:

**«РОЗВИТОК ОСНОВ ГУМАНІСТИЧНОГО СВІТОГЛЯДУ СТАРШИХ
ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ»**

Виконала: студентка II курсу, 602з
групи

спеціальності: 012 Дошкільна освіта

Освітня програма: Дошкільна
освіта. Початкова освіта

Сніцарук В. М.

Керівник: кандидат педагогічних
наук, старший викладач кафедри
психології та педагогіки розвитку
дитини

Рябошاپка О.В.

Рецензент: доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри
дошкільної освіти

Гаврилюк С.М.

ВСТУП

Актуальність дослідження. У період становлення України як суверенної держави, відродження духовності суспільства проблема виховання зростаючого покоління набуває особливої актуальності. Становлення принципів демократичного виховання невіддільне від ідей національного виховання як методологічної основи сучасних освітньо-виховних процесів.

У Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) наголошується на тому, що національне виховання має бути спрямоване на формування у дітей і молоді світоглядної свідомості, ідей, поглядів, переконань, ідеалів на основі традицій, звичаїв, інших соціально-значущих надбань вітчизняної і світової духовної культури.

У цьому зв'язку набуває особливого значення діяльність центрів розвитку дитини і закладів соціально-культурної сфери, пріоритетними для яких є ідея відродження українських виховних традицій, прилучення дітей і молоді до цінностей сучасного виховання.

Національне виховання як багатоаспектна проблема привертає увагу дослідників різних галузей знань. Особливий інтерес становлять праці філософського спрямування (А. Арнольд, О. Братко-Кутинський, В. Дзюба, А. Кирилюк, О. Колесник, В. Нестеренко, І. Надольний, Н. Старовойтова, В. Пазенок, К. Шудря), в яких ґрунтовно аналізується феномен національного наприкінці ХХ століття, розкрито діалектичну взаємодію культурної політики і національної самосвідомості.

Значне місце в сучасній педагогіці і психології посідають проблеми формування національної самосвідомості, громадянської позиції молодого покоління (І. Бех, М. Боришевський, Т. Ващенко, П. Кононенко, І. Маноха, І. Мартинюк, П. М'ясоїд, В. Роменець, М. Стельмахович, Ю. Ступак, Б. Чижевський, П. Щербань).

Все активніше привертає увагу дослідників комплекс питань з гуманістичного і національного виховання дітей різного віку засобами

культурно-дозвіллевої діяльності (О. Бездверна-Хомеріки, Б. Брилін, О. Гавеля, Л. Диненкова, Г. Загадарчук, Т. Зякун, В. Кірсанов, Н. Кутова, О. Миронюк, М. Поплавський, В. Салко, О. Сасихов).

Проте спеціальні дослідження з питань становлення основ гуманістичного світогляду старших дошкільників засобами українського національного виховання не здійснювались.

Теоретичний аналіз діяльності освітньо-виховної роботи позашкільного закладу як безперервного процесу, що становить цілісну систему як сукупність взаємопов'язаних методик і технологій (А. Жарков), багатоманітних змісту, форм і засобів освіти й виховання дітей у вільний час, задоволення їх духовних запитів, пізнавальних і художньо-творчих інтересів (В. Іванова, Т. Зякун), розвитку особистісного потенціалу дитини, проведення постійного діалогу зі школярами щодо високих категорій людяності та моральності (І. Зязюн, В. Салко), формування у старших дошкільників креативності у центрах розвитку дитини (В. Дихта-Кірфф) не набув послідовного застосування для вирішення порушених питань.

Актуальними є наукова розробка і практичне втілення нової за своєю сутністю системи національного виховання. Вона являє собою історично сформовану самим народом систему родинних цінностей, національних ідей, поглядів, переконань, ідеалів, традицій, звичаїв, а також освітніх осередків, закладів соціально-культурної сфери та інших форм соціальної практики, спрямованих на розвиток гуманістичного світогляду у дітей і молоді, на утвердження національної свідомості.

Загальносуспільне значення розвитку основ гуманістичного світогляду у старших дошкільників засобами українського національного виховання та відсутність комплексних наукових досліджень в цій галузі зумовили вибір теми дослідження, визначили його мету, об'єкт, предмет, основні завдання.

Суперечність між необхідністю вирішення цієї проблеми і недостатнім її теоретичним осмисленням, як і недостатньою практичною апробацією, зумовила **мету дослідження**: теоретичне обґрунтування та практична

розробка педагогічної технології розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників засобами українського національного виховання.

Відповідно до мети дослідження були визначені такі **завдання**:

- обґрунтувати зміст поняття «гуманістичний світогляд» у контексті педагогічних завдань;
- розкрити виховний потенціал художньо-творчої дозвілєвої діяльності;
- визначити критерії і рівні розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників;
- обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови розвитку основ гуманістичного світогляду у старших дошкільників засобами українського національного виховання.

Об'єкт дослідження – процес розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників засобами українського національного виховання.

Предмет дослідження – педагогічні умови розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників засобами українського національного виховання.

ВИСНОВКИ

1. Теоретичний аналіз проблеми дозволив визначити розвиток основ гуманістичного світогляду старших дошкільників як важливу складову національного виховання дітей. Доведено необхідність міждисциплінарного вивчення цієї проблеми в контексті національної культурології, психологічних і педагогічних аспектів основних дефініцій, теорії і практики культурно-просвітницької діяльності.

1. Уточнення категоріального апарату дослідження дозволило розглядати основи гуманістичного світогляду як комплексне якісне утворення, що трансформується і відбивається у ставленні до світу, людей, природи й соціальних вимог. Виходячи з цього, розвиток основ гуманістичного світогляду досліджується як цілеспрямований процес формування гармонійної особистості, що включає становлення таких якостей, як гуманність, милосердя, чесність, справедливість, толерантність у стосунках, почуття відповідальності, власної гідності, любові до України.

2. Доведено, що вихідним при розробці педагогічної технології розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників є врахування культурно-історичних традицій українського народу, їх діалектичної єдності із загальнолюдською культурою, досвіду народної педагогіки, її морально-етичних цінностей, трансформованих у зміст, методи і форми виховного впливу на душі і серця дітей.

3. Аналіз теорії і методики культурно-просвітницької роботи дозволив виявити, що зростання ефективності процесу розвитку основ гуманістичного світогляду старших дошкільників засобами українського національного виховання можливе за умови комплексної реалізації таких можливостей: залучення дітей до підготовки і проведення історико-патріотичних заходів, до участі у обрядах, театралізованих святах, музичних фестивалях та ігрових програмах, до пошукової і природоохоронної діяльності, організації сімейного дозвілля на засадах народної педагогіки.